

Slovutný Pane Prezidente!

V pokornej úcte oddaný dovoľuje si predložiť slovutnému panu prezidentovi výsledok štúdie o vývoji hospodárskych pomerov na Slovensku a Podkarp[atskej] Rusi.¹

Vo svojej práci podávam a porovnávam číselné výsledky, čiže zisťujem fakty a výsledky hospodárskej činnosti. Je samozrejmé, že pri tomto štúdiu zistil som aj príčiny, a preto na vzácne vyzvanie som ochotný predložiť aj moje návrhy na odstránenie príčin.

Podávané číselnice sú čierne, smer vývoja nerovný, porovnanie s minulosťou nebezpečné a pohľad do budúcnosti neutešený.

Moja práca podáva vysvetlenie, v čom spočívajú často až drastické výbuchy nespokojnosti na Slovensku a v akom smere, načím pracovať, chcieť mať konsolidované pomery.

V práci hovorím, že príčina týchto pomerov na Slovensku sú vnútorné pomery a zásahy. Uznávam, že príčina je aj v Slovákoch, o tomto by som sa zmienil v prípadných mojich pokynoch.

Medzi najdôležitejšie slovenské príčiny patrí veľká ekonomická negramotnosť. Hospodársky pracovať znamená námahu, to nechce konať a ľud sa zanedbáva. Preto na Slovensku je prapotrebná svedomite redigovaná odborná tlač. – V tomto smere sú však pomery pod kritikou.

Ja horko-tažko vydávam – redigujem dvojtýždenník Národný hospodár. Niet spolupracovníkov a nie[t] platiacich odberateľov. Niet ani porozumenia pri fórumoch príslušných. Slovutný pane prezidente, veľmi snažne a pokorne prosím o vzácnu podporu. Tento jediný slovenský časopis nevyšiel už niekoľko mesiacov, jeho existencia je ohrozená a ja som bez práce, bez chleba. A predsa dobrá poctive redigovaná tlač ekonomická je tak potrebná ako kus chleba pre hladujúceho.

Vo svojich pokynoch chcem podrobiť kritike doterajšiu činnosť slovenskú a odstrániť všetko zhnité v slovenskom hospodárskom živote, aby napokon nenakazila sa celá republika.

Pracujem literárne od r. 1900, moje prvé práce boli uverejnené v Národných novinách a národohospodárske aj v Hlase, poznám hospodársky vývoj na Slovensku dôkladne, prednášal som niekoľko ráz na schôdkach slovenských bankových úradníkov, bol som pri deklarácii v Turč[jianskom] Sv. Martine – myslím, že môžem prehovoriť v tejto vážnej veci.

Láska k republike ma pohnula vylíčiť pomery tak, ako sú, a upozorniť na túto situáciu.

Prosím slovutného pána prezidenta čo najúctivejšie láskave prijať túto prácu a ma láskave vyzvať podať svoje návrhy na nápravu – len čo sa týka Slovenska a Podkarp[atskej] Rusi – a dať mi možnosť osobne sa zúčastniť v práci nápravy.

Prosiac Všemohúceho o zdravie a silu pre slovutného pána prezidenta vykonať aj túto prácu k dobru Slovákov porúčam sa slovutnému panu prezidentovi

V Bratislave, dňa 8. augusta 1932

s prejavom pokornej úcty:
Milan Frič^a

DOPIS

AKPR, f. KPR, inv. č. 1060/F, č. j. D 5569/32, k. 153. Originál, strojopis.

a – Vlastnoruční podpis perem.

1 – Práce s názvem *Katastrofálny hospodársky vývoj na Slovensku a Podkarpatskej Rusi* (14 stran) je pripojena k tomuto dopisu v AKPR.

VK

TGM

V. Krupec T. G. Masarykovi
Žilina, 10. srpna 1932

/216

Sehr Geehrter Herr Präsident,

Ich habe wenig Hoffnung, dass diese Zeilen Ihnen zur Kenntnis gesetzt werden. Nur allzu viele werden wahrscheinlich den ähnlichen Schritt unternehmen und Ihre gütige Hilfe in Anspruch nehmen wollen. Vielleicht sagt Ihnen aber dann mein Name doch etwas mehr, haben Sie doch meinen Vater persönlich gekannt, insbesondere^a aber mit Ihrer treuen Freundschaft jahrelang meinen Onkel Rudolf Krupec ausgezeichnet.

Warum ich versuche auf diesem Wege zu Ihnen[,] Sehr Geehrter Herr Präsident[,] zu gelangen? Es ist die letzte Hoffnung in meiner Heimat, in die ich seit 1924 zurückgekehrt bin, und wo ich mich vergebens bemühe, als Maler mich wirtschaftlich durchzusetzen.

Schon mein Vater verbat^b mir jedes Zeichnen oder Malen. Als ich mit 15 Jahren ein Ölportrait nach dem Leben malte, und es Ihnen[,] Sehr Geehrter Herr Präsident[,] aufgefallen war, änderte Ihr Ausspruch[,] ich werde „eine grosse Carrière machen“[,] nichts an dem Vorhaben der Meinen. Ich musste statt Maler, Offizier werden. Wohl nahm ich später den Abschied, aber eine Kopie[,] die ich im fremden Auftrag in den Ferien der Kunstakademie nach dem grossen Vešin-schen^c Bild meines Onkels zu seiner grössten Zufriedenheit gemalt hatte, änderte an der Haltung meiner Verwandten gar nichts. Vergebens versuchte der Onkel Rudolf mit einem Vergrösserungsglas Fehler in der Kopie zu finden. Selbst mit den^d kleinsten Auftrag half er mir trotzdem nicht aus.

Schon nach 2 Jahren statt den üblichen 4 hatte mich Prof. Pochvalsky in der Wiener Kunstakademie in seine Meisterschule übernommen. In der Befürwortung eines Gesuches um ein Stipendium bestätigt er „mein eminentes Talent“. Hatte ich schon als Kunstschüler in der „Secession“ in Wien ausgestellt und verkauft. Heute beweisen z. B. 4 Gemälde, darunter 2 Damen-Portraits[,] die das Bratislavaer Muzeum^e[,] und eine Pastell-Landschaft, welche das Prager Unterrichtsministerium von mir angekauft haben, genügend die künstlerische Qualität meiner Werke. Anbei zitiere ich den Brief des Herrn Muzeumdirektors^f Dr. Ovidius Faust, eine Antwort auf eine^g Dankschreiben anlässlich eines Portrait-Ankaufes: